

Hogati lelató

| CSÍKRÁKOS KÖZSÉG LAPJA | 2023. JANUÁR–MÁRCIUS

Ünnepeljünk együtt!

Csikrákos község önkormányzata tisztelettel meghívja 2023. március 15-én az 1848–49-es forradalom és szabadságharc tiszteletére rendezett ünnepi megemlékezésre.

Program:

9.00 Ünnepi beszédek és koszorúzás a központi parkban
10.00 Ünnepi szentmise, majd a Cserei Mihály Általános Iskola és a Gerendely Férfikórus műsora
12.00 Koszorúzás a Zöld Péter emlékműnél, az 1848-as emlékünél

48 március 15.

*Ó régi szép est... tiündöklő siker,
Mikor jön egyszer hozzád fogható,
Dicsőség az egekig ível,
A deszkáidon tetté vált a szó.
Igen, az Ige testté lett, derék
És lelkes nézők tapsoltak neked,
Színházi est, melyen - ó büszkeség! -
A gondolatszabadság született.
Aktoraid: Petőfi, Jókai,
Vasvári, Táncsics és a korai
Tavaszi mámor sok nagy ifja még,
Színésznőd Laborfalvy Róza volt,
Ki Jókainak szívére hajolt...
Ó régi szép est: jössz-e vissza még?*
Juhász Gyula

Zöld Péter-emlékmű

Kövek jelentése

A csikrákosi Zöld Péter-emlékművet 1972-ben készítette Ferencz Ernő-Lajos szobrász Kovács Jakab helyi plébános megbízásából. Nemrég önkormányzatunk megkereste a Budapesten élő szobrászt, hogy az emlékmű keletkezésének körülményeiről, illetve annak jelentéséről érdeklődjünk.

Az emlékmű, amelynél évente többször helyezi el a közösség az emlékezés koszorúit, egy magot ábrázol, amely arra utal, hogy a mag, azaz a székelység a nehéz föld nyomása ellenére is megpróbál megélni. A szárnyalásra utaló elemek az élni akarást, a tettekészséget jelképezik, de mint súlyos kötömb a földhöz kötődést is kifejezi – tájékoztatott Ferencz Ernő-Lajos.

– Zöld Péter szívügyének tekintette, hogy a székelység fennmaradjon és életrevalóságát is megtartsa. Az emlékmű az ember azon törekvését szimbolizálja, hogy szabadon éljen, tulajdonképpen erre emlékszünk a madéfalvi veszedelem

kapcsán is – mondta Ferencz Ernő-Lajos. A vártemplom cintermében, a toronytól délnyugatra elhelyezett emlékműhöz az alapanyagot a környékről szerezték be: a talpazathoz a Dóczy-féle gránitkövet használták, míg a szobor felső része lázárfalvi andezit. A talpazaton az „Áldásod legyen népeden” bibliai sor (Zsolt 3,8.) olvasható.

*
Zöld Péter (Madéfalva, 1727. 09. 21. – Csikrákos, 1795. 06. 25.) történetíró, lelkész. Bölcséleti és teológiai tanulmányait Kolozsváron végezte. A székely határőrség megszervezésének egyik meghatározottabb ellenzője volt. A madéfalvi mérsárlást követő vizsgálat során súlyos börtönbüntetést kapott. 13 hónap múlva megszökött és a Moldvába menekült székelyek, valamint a még ott élő csángómagyarok közé ment. Ötévi lelkészi működés után bűnbocsánatot nyerve számos hívével együtt hazatért. Delnén, Csikszentimrén és Csikrákoson volt plébános, ő a moldvai csángómagyarok egyik legelső történetírója.

Márciusban még kedvezménnyel

Csíkrákos Község Polgármesteri Hivatalának Adó- és illetékosztálya az alábbi fontos tudnivalókat hozza az Önök tudomására:

- a Helyi Tanács döntése értelmében az adók nem emelkednek az előző évekhez képest, csupán az országos 5,1%-os infláció mértékével.
- a 2023-as adók és illetékek kifizetésére a hivatal pénztárában, készpénzben vagy bankkártyával, ugyanakkor a www.ghiseul.ro portálon online formában is lehetőség van.
- az előző évekhez hasonlóan, továbbra is 5%-os kedvezményben részesülnek azon fizikai személyek, akik március 31-ig törlesztik adójukat!

További információkért, kérjük, hívják a 0266-379237-es telefonszámot.

Zajlik az ingyenes telekkönyvezés

Az ingyenes kataszteri felmérések nyolcas kiírásában 207 hektárt sikerült számba venni, amelynek 465 tulajdonosa van.

A kilences kiírásra is szerződést kötöttünk, viszont ennek kivitelezése hosszú nyomozói munkát igényelt, ugyanis sok olyan visszaigénylő van, aki azóta elhunyt és azok hozzátartozóit, tulajdonosait meg kell keresnünk. Azok a területek, amelyek tulajdonjogát nem tudják dokumentummal bizonyítani a telektulajdonosok, ideiglenesen a helyi földosztó bizottságnál maradnak. Az ingyenes telekkönyvezés rengeteg papírmunkával jár, és minden adatot elektronikus formában is be kell vezetni.

– A területeket szektoronként vesszük, párhuzamosan a topós cég is dolgozik a terepen. Akadnak olyan tulajdonosok, akiknek több területük van, de olyanok is, akiknek kevesebb, a lényeg, hogy a végén mindenki elégedett legyen, erre törekszünk, ehhez viszont szükség van egymás megértésére. Eddig mindenki operatívan állt hozzá a feladathoz, reméljük, ez a továbbiakban is így lesz – tájékoztatott Vizoli Miklós alpolgármester.

A SZEMÉTSZÁLLÍTÁS PROGRAMJA CSÍKRÁKOS- GÖRÖCSFALVA 2023

Január	12, 26	Július	13, 27
Február	9, 23	Augusztus	10, 24
Március	9, 23	Szeptember	7, 21
Április	6, 20	Október	5, 19
Május	4, 18	November	2, 16, 30
Június	1, 15, 29	December	14, 28

IMPRESSZUM

Csíkrákos
Község Lapja

Kiadja a Bogátalji Mozgalom – Csíkrákos és Göröcsfalva –
bogataljimoizgalom@gmail.com

Szerkesztő: Háromszéki Eszter, Vlaiu Lajos

Még idén kiépítik a gázhálózatot

Helyi cégekből álló konzorcium vállalta a munkát

Az idei év legnagyobb kihívása számunkra a gázhálózat kiépítésére benyújtott pályázat önrészének a biztosítása. A szerződést aláírták, hét hónap áll a kivitelező rendelkezésére, hogy befejezze a munkát.

A legfontosabb projektünk idén a földgázhálózat kiépítése. Mint ismeretes, erre a Forest Fejlesztési Társulás keretén belül Csíkcsicsó, Madéfalva és Csíkrákos község közösen pályázott.

Sajnos esetünkben a munkálat bosszúsággal is jár, hiszen az utcákat korábban leaszfaltoztuk, és most le kell fektetni a gázvezetékeket. Ugyan a projekt része, hogy a kivitelező a

területen, ahol dolgozik, vissza kell állítsa az eredeti állapotot, de tagadhatatlan, hogy az alig néhány éves aszfalt soha nem lesz az eredetihez hasonló minőségű, ha felássák.

A közbeszerzést négy, többségében helyi cég konzorciuma nyerte, bízunk benne, hogy minőségi munkát fognak végezni, és még a kivitelezési határidő előtt, a szerződésben foglalt hét hónapon belül be is fejezik a munkát.

Az Európai Beruházások és Projektek Minisztériuma pályázatán elnyert támogatás 42 millió lej, ez a szükséges beruházás költségének 87 százalékát fedezi, a fennmaradó rész a községek önrésze, ami Csíkrákos esetében 1,3 millió lejt jelent. Csík-

rákos idei költségvetése a fejlesztésen kívül összesen 2,5 millió lej, így a fölgázhálózat kiépítéséhez szükséges önrész előteremtése fogja jelenteni az első félév egyik legnagyobb kihívását. Hitel lehetőségét is számításba vettük, de annyira kedvezőtlen feltételek állnak az önkormányzatok rendelkezésére, hogy mindenképpen állami támogatáshoz kell folyamodnunk.

A fölgázhálózat kiépítése magába foglalja, hogy minden telek és ingatlan külön okosórával ellátott csatlakozási lehetőséget kap. Azt viszont mindenki maga döntheti el a megfelelő szakhatósági feltételek betartása mellett, hogy igénybe veszi-e a gázszolgáltatást és saját költségére beköteti azt, vagy sem.

Nyertes pályázatok, körvonalazódó tervek

Energiahatékonyság és oktatás

Csíkrákos és Göröcsfalva esetében az elmúlt két-három év munkája, az előkészítési és tervezési szakasz kezd beérni és fizikai formát ölteni. Több benyújtott pályázatunk nyert, és megkötöttük a finanszírozási szerződéseket.

A helyreállítási alapból 2 millió lej értékű pályázatot nyertünk a Csíkrákosi Kultúrotthon és a polgármesteri hivatal felújítására. A finanszírozási szerződést meg is kötöttük. A pályázat keretein belül a csíkrákosi kultúrotthon és a polgármesteri hivatal energetikai hatékonyságát növeljük, ami magába foglalja az épületek hőszigetelését, új kazánok beszerelését és a villamoshálózat teljes cseréjét. Továbbá napelemeket is szerelünk az épületekre, illetve két elektromos töltőállomást is telepítünk. Az épületek korszerűsítése időszerű, már csak a horroribilis energetikai számlák csökkentése miatt is.

Infrastruktúra

Az állami beruházási alaphoz (CNI) benyújtott pályázat esetében is minden az ütemterv szerint halad, nemsokára aláírják a finanszírozási szerződést a göröcsfalvi szövetkezet épületének korszerűsítésére és közösségi térré való alakítására.

Az Anghel Saligny programban 1,3 kilométer csatorna és vízhálózat elkészítésére nyertünk támogatást, jelen pillanatban a tervek és dokumentációk beszerzése zajlik. A rákosi gattertől a falu végéig húzódik majd a hálózat, amely biztosítaná a település infrastrukturális terjeszkedéséhez szükséges közüzemi hálózatok meglétét. A Forest Fejlesztési Társulással ezekre a mezei utakra benyújtottunk egy pályázatot, amit kedvezően bíráltak el. Ennek köszönhetően, ha minden a tervek szerint

halad, a víz- és csatornahálózat mellett, aszfaltburkolat is boríthatja ezt az útszakaszt már az idén.

Ugyancsak a fejlesztési társulaton keresztül szintén úthálózat korszerűsítésére nyertünk finanszírozást egy kisebb beruházásra: a göröcsfalvi részen a főúttól egészen a vasútig, Kőhíd útja néven egy kilométeres utat aszfaltozunk le.

A tavalyi évről vállalt feladatokból az egészségügyi központ kialakításához szükséges terület kisajátítását elkezdte az önkormányzat. A tervek szerint fogászati rendelőt, gyógyszerterázt, orvosi rendelőt, vagy akár az állatorvosnak is egy kisebb irodát szeretnénk létrehozni, mindezt egy helyen, hogy könnyen elérhetővé tegyük mindenki számára.

Műemlékvédelem

A finanszírozások szempontjából egyre nehezebb a helyzet, idején költségvetésünkben a bevétel és kiadás oldala szinte azonos, minimális eltéréssel. A Kiadások oldalán ott van a sok megemelkedett számla, amelyek rohamosan nőnek, nem is beszélve arról, hogy az évekkel ezelőtt megkötött szerződés-

ekben foglaltak árai is emelkedtek. A civil egyesületeket is támogatja az önkormányzat: az önkéntes tűzoltókat és az ifjúsági szervezeteket.

A templomkerítés felújításának munkálatainak költségeire harmincezer lejt különített el idén az önkormányzat. Továbbá Hargita Megye Tanácsánál további 100 ezer lejre nyújtottak be pályázatot, amelynek minimum 10 százalék az önrésze. Amint az időjárási körülmények lehetővé teszik, nekiláthatnak a templomkerítés munkálatainak.

Hargita Megye Tanácsával decemberben írtuk alá a műemlékvédelmi program szerződését a kápolna felújítására. Ennek értéke harmincezer lejt, amelyhez ugyancsak 10 százaléknyi önrészt, azaz háromezer lejt önrészt kell hozzátegyen az egyház. Ebből elkezdődhet a kápolna felújításának technikai előkészítésének.

Az önkormányzat a megyei tanácsal közösen pályázott az iskolák és óvoda bútorzatainak a cseréjére, illetve digitális eszközökre: laborok, osztálytermek és sporttermek felszerelésére nyújtottunk be pályázatot.

Konferencia megmentés és megőrzés jegyében

A székely kapuk identitásunk jelzői

A Hargita Megyei Kulturális Központ és partnerei – Erdélyi Hagymányok Háza Alapítvány, a Hargita Megyéért Egyesület és Csíkrákos Polgármesteri Hivatala – rendezvényén. A Székelykapuk múltja és jelene című tanácskozássra nemcsak a csíkszéki településekről, hanem a szomszédos megyéből is érkeztek előadók és érdeklődők.

Szócsné Gazda Enikő, a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum néprajzkutatója Régi csíki székelykapuk címmel tartott előadást. Több székely kapura vonatkozó eredetmagyarázatot osztott meg a jelenlévőkkel. Huszka József 1854-ben született magyarországi néprajzkutató szerint a székelykapuk távol-keleti eredetűek, az 1855-ben Sepsiszentgyörgyön született Szinte Gábor szerint a székelykapu cinteremkapukból fejlődött ki. Az ugyancsak az 1880-as években született magyarorszá-

gi Györffy István néprajzkutató a székelykaput a gyepűrendszer maradványának tulajdonítja, azaz szerinte a határőr besorolással együtt került a székelység kultúrájába a székelykapu. Viski Károly néhai néprajzos szerint az egykori mikházi ferences kolostor 1673-ban állított székelykapu nemesi kúria- és udvarházkapukból eredeztethető. Rámutatott: minden tájegységnek megvan a maga különlegessége, ettől is szép az, hogy Székelyföld vidékein más-más díszítésűek a székelykapuk.

– A csíki székely kapuk nagyon változatosak, de ez esetben is megfigyelhető, hogy mikrotájegységenként és korszakonként is elkülönülnek. Van egy nagyon reliefált, nagyon domború, korai réteg, 1770-es, 60-as, 70-es évektől induló fennmaradt örökségünk, és vannak az 1860-as évektől megújuló, kicsit színezett kapuk, amelyekről forrás hiányában nem nagyon tudunk, és nem is figyeltük meg a festéknymokat – részletezte a néprajzkutató. Ferencz Angéla szervező, a Hargita Megyei Kulturális Központ igazgatója lapunk érdeklődésére a rendezvény céljáról beszélt. – A rendezvény célja, hogy találkozzanak a Csík környéki fafaragók, és olyan szakmai tudásra tegyenek szert, amelyek majd jó hatással lesznek az alkotásaikra, illetve a kapuállítási gyakorlatot is valamilyen formában a hagyományok és a sajátosságok jegyében tartja. Sikeresült megszólítanunk nagyon sok faragót Maros és Kovászna megyéből is. Érződik, hogy rég nem volt megszólítva ez a közeg, amely nagyon hálás. Itt van, érdeklődik a téma iránt, és azt gondolom, nekünk intézményként felelősségünk, hogy olyan szakemberekkel kapcsoljuk össze őket és olyan tudáshoz juttassuk, amelyek aktuálisak és a 21. századi kihívásokra is választ adnak – mondta a kulturális központ igazgatója.

folytatás a 6. oldalon

Konferencia megmentés és megőrzés jegyében

A székely kapuk identitásunk jelzői

folytatás az 5. oldalról

Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke a Hargita Népe kérdésére felidézte, 2008-ban a néhai Kovács Piroska máréfalvi nyugdíjas tanítónő szorgalmazta a székelykapuk megmentését. Így 2009-ben a megyei tanács elindította a Székelykapu programot. Azóta megszerezte több tucat porta menekült meg az enyészettől. – Szoktuk mondani, egy fecske nem csinál tavaszt, de Piroska néni áldásos munkája révén nagyon sokan felismerték a székelykapuk megmentésének szükségességét, hisz a székelykapu a térségi kulturális identitásunk jele is. Amikor 2012-ben Europa Nostradíjat nyert Piroska néni, akkor a legmagasabb szintű épített örökség listájára helyezték a székelykaput. Kü-

lönben azt látom, hogy ebben a kapu-mentési akcióban nagyon fontos volt az is, hogy a magyar kormány is segített, amikor itt lehetetlenné volt téve, hogy mi helyi közpénzből támogassuk az értékmentési munkát. Mára, hála istennek, elértünk oda, hogy információink szerint nincs olyan 1700-as években épített székelykapu, amelyet ne restauráltak volna. Az 1800-as években készületeket is sikerült rendbe rakni a megye mindhárom térségében, most már az 1900-as évek közepe táján tartunk, és rövidesen utol fogjuk érni magunkat ebben a munkában – részletezte a megyeelnök. Hozzátette: a székelykapuk megmentését immár az is segíti, hogy a Vámszer Géza Művészeti Népiskolában számos fiatal tanult és tanulhat fafaragást. A

Székelykapuk múltja és jelene című szakmai tanácskozáson Szócs Levente, a gyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeum néprajzkutatója a Gyergyói-medence székelykapuiról beszélt előadásában. Domokos Levente restaurátor a kapuk megmentési folyamatát ismertette. Márton Vera és Márton Ernő a Pro Urbe Szentegyházáért Egyesület képviselői a Székelykapuk Szentegyházán című projektet és kiadványukat mutatták be. A tanácskozás második felében a fafaragásról tartottak kerekasztal-beszélgetést, amelyet Győri Balázs, a Nádudvari Népi Kézműves Szakgimnázium és Kollégium faműves szakoktatója moderált. A rendezvényt a magyar kultúra napja alkalmából szervezték.

Bíró István/Hargita Népe

Viszatekintő 1764-2023 Lovas zarándoklat

Immár 259 éve január hetedikén Madéfalván a jogaiért küzdőkre emlékezés, az ártatlan áldozatok és a menekülni kényszerülők előtti tisztelgés napja. Idén hagyományteremtő szándékkal lovaszarándoklatot is szerveztek, amelyen 51 lovas, közöttük sok fiatal járta be a Szépvízhez tartozó Szalonka völgyétől, Csíkrákos plébániatemplománál is megállva, a Madéfalvára vezető utat. A madéfalvi vérengzés áldozatainak emlékére szervezett, a Szalonka erdejéből induló hagyományörző lovas túra egyik állomása a Kisboldogasszony vártemplom és a cinteremben található Zöld Péter sírja. A zarándoklat résztvevői koszorút helyeztek el Zöld Péter sírjánál. A lovas eseményen többek között részt vet Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke és Potápi Árpád János a magyarországi Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára, valamint Tóth László, Magyarország csíkszeredai főkonzulja.

Cserkész-vándorkiállítás

Harmincéves határkőnél

A cserkészlet vagy cserkészmozgalom egy önkéntes, párt-politikától független ifjúságnevelő mozgalom, amely nyitott mindenki számára származástól, nemtől, társadalmi és vagyoni helyzetétől, valamint felekezettől függetlenül. Célját, alapelveit és nevelési módszereit alapítója, Lord Robert Stephenson Smyth Baden-Powell of Gilwell (ahogy cserkészek hívták: Bi-Pi) határozta meg a 20. század első évtizedében. A cserkészlet alapvető célja, hogy támogassa a fiatalokat testi, lelki, társadalmi és szellemi képességeik teljes kifejlesztésében mind egyénként, mind felelős állampolgárként és helyi, nemzeti és nemzetközi közösségek tagjaiként. 2007-ben világszerte 38 millió cserkész tevékenykedett, 216 országban és területen.

A több mint 110 éves erdélyi cserkészlet (és nem csak) színes, változatos világát bemutató kiállítás tekinthető meg a Csíkrákosi Kultúrotthonban. A vándorkiállítás megmutatja, hogy egy nagy múltú szervezet hogyan változott az idők során, s maradt mégis mindvégig ugyanaz a fiatalos, lendületes, élő mozgalom.

A Harmincéves határkőnél cserkészlet történeti vándorkiállítás anyaga szerteágazó gyűjtőmunka eredménye: láthatók tárgyak a Romániai Magyar Cserkészszövetség (RMCSSZ) életéből, Puskás Lajos, híres erdélyi cserkészvezető hagyatékából és az erdélyi

cserkészcsapatok tárgyaiból is. Sőt, a kiállítás eddigi állomásain a helyi cserkészcsapatok is hozzájárultak a készlet gyarapításához – tudtuk meg Vitek Norberttől, az RMCSSZ önkéntesétől.

– A cserkészlet történeti vándorkiállítást eddig összesen nyolc megye tizenhárom településén tekinthették meg az érdeklődők, többek között Nagybányán, Szatmárnémetin, Zilahon, Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Nagyváradon és Csíkszeredában is kiállítottuk. A kiállítás a Romániai Magyar Cserkészszövetség megalakulásának harmincadik évfordulójára készült el egy év késéssel a koronavírus miatt. A 30 évvel ezelőtti igazából egyfajta,

a rendszerváltást követő újraalakulás, mivel a kommunista időszakban hivatalosan nem működhetett cserkésztevékenység Romániában – mondta Vitek. Viszont az országban az 1910-es évektől számoltatják a mozgalmat, az első cserkészcsapat ugyanis 1911-ben alakult meg Székelyudvarhelyen, a Református Kollégiumban, Z. Sebest József testnevelőtanár vezetésével, a kommunista időszakban pedig különböző természetjáró és sporttevékenységeket végeztek, így mentették át azt valamiképp a jelenkorba.

A kiállítás Csíkrákosra a helyi cserkészcsapat a Romániai Magyar Cserkészszövetséggel való kapcsolat révén került, és január óta megtekinthető.

Farsangtemetés községünkben

A farsang időszaka mindig ünnep volt kultúránkban. Csíkrákoson és Göröcsfalván a fiatalok idén is nagy lelkesedéssel készültek a farsangtemetésre, amelynek során jelmezekbe bújva, vidám zenék és táncok kíséretében temeték a telet. Köszönjük, akik a ily módon is bekapcsolódtak a közösségépítésbe.

Szigorúan tilos!

Rongálás műemlékvédelmi területen

Hiába a kilátásba helyezett borsos pénzbírság, akadnak olyan terepjárósok, motorosok, akik nem veszik figyelembe a tiltást, és természetvédelmi területeken közlekedve károsítják az élőhelyeket. Ezért arra kérünk mindenkit, amennyiben természeti kincseink területén motorozót, offroados vagy quados járműveket lát, azonnal jelentse.

Alighogy beköszöntött az enyhe időjárás, máris akadnak olyanok, akik a szabályokat és a kihelyezett figyel-

meztető táblákat semmibe véve hatalmas károkat okoznak a természetben. Ráadásul mindezt községünk kiemelt jelentőségű helyén és ahhoz közeli területeken teszik.

Fel szeretnénk hívni a figyelmet, hogy a csíkrákosi Bogáti kápolna felé vezető út műemlékvédelmi zóna és magánterület. Több romániai törvény is tiltja a motorsportok űzését az erdőkben és a védett területeken, de a motorsport kedvelői úgy tűnik, figyelmen kívül hagyják a tilalmakat. Pedig a tetten

ért motorosok, öt-tízezer lejes bírságra számíthatnak, jogi személyek pedig 30-60 ezer lej közötti bírságot kaphatnak.

Arra szeretnénk kérni a helybélieket, hogy figyeljünk oda természeti kincseinkre, hogyha bárki tilosban motorozót, offroadost vagy quados járműveket lát, jelentse azonnal a hatóságoknál. Figyeljünk, és amennyire lehetséges vigyázzunk a természetvédelmi, a műemlékvédelmi, illetve a magánterületek épségének megőrzésére és tartsuk tiszteltben a hatályos szabályokat!

